

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه		بسمه تعالی	
معاونت آموزش		امتحانات ارتقائی - شهریور ۱۳۹۱	
اداره ارزشیابی و امتحانات		پاسخنامه مدارس شهرستان	
نام کتاب:	تفسیر برگزیده (سوره های فاتمه، انعام، مائده)	پایه:	۲
لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سوال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه، به سوال آخر نمره داده نمی شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)		تاریخ:	۹۱/۰۶/۱۲
		موضوع:	قرآن ۲
		ساعت:	۱۸

سؤالات تستی:

۱. قانون کلی که از آیه شریفه «وَلَا تَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ اَنْ صَدُّوْكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ اَنْ تَعْتَدُوْا» (المائده/۲) استفاده می شود، ... است.
ب ۵۱۲
 ا. احترام به مناسک حج ☐
 ب. نفی کینه توزی ☒
 ج. پایداری بر اعتقادات ☐
 د. براءت از مشرکان ☐
۲. آیه شریفه «وَقَالَتِ الْيَهُودُ يَدُ اللَّهِ مَغْلُوْلَةٌ» (المائده/۶۴) به اعتقاد یهودیان درباره کدام مسأله اشاره دارد؟ ب ۵۵۸
 ا. عدل الهی ☐
 ب. قضا و قدر ☒
 ج. قدرت الهی ☐
 د. جبر و اختیار ☐
۳. مقصود از وقوف در برابر پروردگار در آیه شریفه «وَلَوْ تَرَىٰٓ اِذْ وَقَفُوْا عَلٰی رَبِّهِمْ ؕ قَالَ اَلَيْسَ هٰذَا بِالْحَقِّ» (انعام/۳۰) چیست؟ ج ۶۱۱
 ا. ایستادن در هنگام نماز ☐
 ب. ایستادگی در راه خدا ☐
 ج. حضور در دادگاه خدا ☒
 د. توقف در محرمات خدا ☐
۴. شأن نزول آیه شریفه «وَإِذَا جَاءَتْهُمْ ءَايَةٌ قَالُوا لَنْ نُّؤْمِنَ حَتَّىٰ نُؤْتٰی مِثْلَ مَا أُوتِيَ رُسُلُ اللَّهِ» (انعام/۱۲۴) درباره کدام شخصیت است؟ ا ۶۶۹
 ا. ولید بن مغیره ☒
 ب. نصر بن حارث ☐
 ج. مسيلمۀ کذاب ☐
 د. عبدالله بن اسعد ☐

سؤالات تشریحی:

- * مطابق آیه شریفه «مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ» (الفاتحه/۴)
۱. «دین» در لغت به چه معناست و «یوم الدین» چه روزی است؟ ب. با وجود اینکه خداوند مالک تمام جهان و تمام زمان ها است چرا تعبیر به «مالک یوم الدین» شده است؟ ۳۴
 ا. دین در لغت به معنای جزاءست و یوم الدین روز قیامت است ب. زیرا بروز و ظهور این مالکیت در روز قیامت بیشتر است و در آن روز تمام پیوندهای مادی و مالکیت های اعتباری بریده و کسی در آنجا چیزی از خود ندارد.
  ۲. ا. مقصود از «قَوْمًا جَبَّارِيْنَ» در آیه شریفه «قَالُوا يٰمُوسٰى اِنَّ فِیْهَا قَوْمًا جَبَّارِيْنَ.....» (المائده/۲۲) چیست؟ ۵۳۱ ب. در آیه شریفه «وَاَتٰلُ عَلَيْهِمْ نَبَآ اٰتٰنٰی ءَادَمَ بِالْحَقِّ» (المائده/۲۷) مقصود از «بالحق» چیست؟ توضیح دهید. ۵۳۳
 ا. جمعیت عمالقه که اندام های درشت و بلندی داشتند (جمعیتی از نژاد سامی). ب. اشاره به این نکته دارد که سرگذشت فرزندان حضرت آدم (علیهم السلام) در عهد قدیم «تورات» با خرافاتی آمیخته شده، اما آنچه در قرآن آمده واقعی است که روی داده است.

۳. چگونگی اثبات ولایت و امامت علی (علیه السلام) در آیه شریفه «إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ» (المائدة/۵۵) را بیان کنید. ۵۵۳

با توجه به این نکات، آیه دلالت بر ولایت و امامت علی (علیه السلام) می‌کند: ۱. شأن نزول آیه درباره علی (علیه السلام) است ۲. «ولی» در آیه به معنی سرپرست و تصرف و رهبری مادی و معنوی است ۳. به خصوص که این ولایت در ردیف ولایت پیامبر و ولایت خدا قرار گرفته و هر سه با یک جمله ادا شده است ۴. «انما» نیز در لغت عرب به معنای انحصار است.

۴. شأن نزول آیه شریفه «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَحْرِمُوا طَبِيبَتِ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ» (المائدة/۸۷) را بیان کنید. ۵۷۶

روزی پیامبر (صلی الله علیه و آله) درباره رستاخیز و وضع مردم در آن دادگاه بزرگ الهی بیاناتی فرمود این سخنان چنان در مردم اثر گذاشت که برخی تصمیم گرفتند به جای استفاده از لذایذ به عبادت بپردازند. چنان‌که روزی همسر عثمان بن مظعون که جوان و صاحب جمال بود نزد عایشه آمد عایشه از وضع او متعجب شد و از او پرسید چرا به خودت نمی‌رسی؟ گفت همسر مدتی است مرا ترک کرده و رهبانیت پیشه ساخته است با رسیدن این سخن به گوش پیامبر (صلی الله علیه و آله) ایشان فرمان داد همه به مسجد بیایند و فرمودند که من قسمتی از شب را می‌خواهم و با همسرانم آمیزش دارم و هرگز به شما دستور نمی‌دهم که مانند رهبانان ترک دنیا شوید. رهبانیت امت من در جهاد است.

۵. با توجه به آیه شریفه «إِذْ قَالَ اللَّهُ يٰعِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ اذْكُرْ نِعْمَتِي عَلَيْكَ وَعَلَىٰ وَالِدَتِكَ» (المائدة/۱۱۰) چهار مورد از مواهب الهی بر حضرت مسیح (علیه السلام) را بیان کنید. ۵۹۲

۱. خدا با روح القدس او را تقویت کرد ۲. در گهواره و بزرگی با مردم سخن می‌گفت ۳. کتاب و حکمت و تورات و انجیل را به او آموخت ۴. از گل چیزی به صورت پرنده می‌ساخت و در آن می‌دمید و به فرمان خدا پرنده می‌شد ۵. کور مادرزاد و مبتلا به بیماری پسی را به فرمان خدا شفا می‌داد. ۶. مردگان را به فرمان خدا زنده می‌کرد.

۶. معانی لغات مشخص شده را بنویسید.

أ. «وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِّن قَبْلِكَ فَأَخَذْنَاهُم بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ...» (انعام/۴۲) ۶۱۹ ب. «يَقْضُ الْحَقُّ وَهُوَ خَيْرُ الْفَصْلَيْنِ» (انعام/۵۷) ۶۲۸ ج. «وَهُوَ الَّذِي يَتَوَفَّىٰكُم بِاللَّيْلِ» (انعام/۶۰) ۶۳۰

أ. بأساء: شدت و رنج و گاه به معنای جنگ و قحطی و خشکسالی و فقر - ضراء: ناراحتی روحی مانند غم و اندوه و جهل و نادانی
ب. يَقْضُ به معنی قطع کردن) و يَقْضُ الحق به این معنی است که حق را از باطل جدا می‌کند ج. توفی در لغت به معنای باز گرفتن است.

۷. ضمن ترجمه آیه شریفه «أُولَٰئِكَ الَّذِينَ أُبْسِلُوا بِمَا كَسَبُوا» (انعام/۷۰) معنای آن را توضیح دهید. ۶۳۶

«آنان کسانی هستند که گرفتار اعمالی شده‌اند که خود انجام داده‌اند» این جمله به منزله دلیل و علت عدم قبول غرامت و نبودن ولی و شفیع برای آنهاست؛ یعنی مجازات آنها بر اثر یک عامل خارجی نیست که بتوان آن را به نوعی دفع کرد بلکه از درون ذات و صفات و اعمال خودشان ناشی می‌شود و اجتناب ناپذیر است.

* وَلَقَدْ جِئْتُمُونَا فُرَادَىٰ كَمَا خَلَقْنٰكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَتَرْكُم مَّا خَوَّلْنٰكُمْ وَرَآءَ ظُهُورِكُمْ وَمَا نَرَىٰ مَعَكُمْ شُفْعَاءَكُمُ الَّذِينَ زَعَمْتُمْ أَنَّهُمْ فِيكُمْ شُرَكَآؤُا. (انعام/۹۴) ۶۴۹

۸. با استناد به آیه شریفه بیان کنید مشرکان و بت پرستان عرب به چه چیزهایی تکیه داشتند؟

۱. قبیله و عشیره: وَلَقَدْ جِئْتُمُونَا فُرَادَىٰ ۲. اموال: وَتَرْكُم مَّا خَوَّلْنٰكُمْ وَرَآءَ ظُهُورِكُمْ ۳. بتها: وَمَا نَرَىٰ...

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُم مِّنَ الْأَرْضِ وَرَفَعَ بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِّيَبْلُوكُمْ فِي مَا... (انعام/۱۶۵) ۶۹۴

۹. أ. با توجه به آیه شریفه، خداوند علت اختلاف در برخورداری از مواهب را چه می‌داند؟ ب. اسلام مالکیت را متعلق به فرد می‌داند یا اجتماع؟ توضیح دهید. ۶۹۵

أ. وسیله آزمایش انسان ها و آزمایش به معنای تربیت و پرورش است.

ب. اسلام مالکیت را نه برای فرد و نه برای اجتماع می‌داند بلکه در واقع برای خداست و انسان ها وکیل و نماینده اویند.